

Digitale Oppe Koffie 'Wat komt er kijken bij het starten van een energie initiatief?'

21 juni 2021

Aanwezig:

Dorpsraad Grubbenvorst, Wilbert Kusters. *Met als vraag: Hoe kunnen we als dorpsraad aansluiten bij een energie initiatief?*

Dorpsoverleg Tienray, Linda Schevers. *Met als vraag: hoe krijgen we de lusten zo dicht mogelijk bij de lasten?*

Dorpsraad America, Frenk Peeters

Dorperoverleg Helden, Cep Smeets

Dorpsraad Susteren, Ton Ory

Dorpsraad Rimburch, Joep Kleinen. *Met als vraag: Hoe krijgen we een energie initiatief van de grond?*

Huis voor de Sport Limburg, Cristan Segers

Dorpsraad Nieuw Bergen, Hennie Reinhoudt. *Met als vraag: hoeveel ruimte is er voor burgerinitiatieven binnen de gemeente die met energie aan de slag willen?*

Dorpsraad Swalmen, Rick Wijts

Thijs Rutten, Dorpscoöperatie Steingood Beringe, inleider

Johan Hoenink, Bestuurslid VKKL, gespreksvoorzitter

Ralph Tangelder, coördinator VKKL, verslag

1. Opening en Welkom

Johan heet iedereen vanavond kort na de wedstrijd van Oranje van harte welkom. Er volgt een kort voorstelrondje.

2. Inleiding door Thijs Rutten: het opstarten van het energie initiatief “Zonnepark De Schorf” in Beringe → <https://zonneparkdeschorf.nl/>

Initiatief is genomen door een werkgroep van dorpscoöperatie Steingood. Aanloop: in Peel en Maas / Leudal komen in totaal 19 windmolens. Destijds was veel er weerstand tegen, maar ze kwamen te staan in een andere gemeente. Inmiddels zijn de molens doorverkocht aan andere partijen – handel in windmolenparken. Aan zijde P&M komen ook 5 windmolens.

Omgevingsfonds: voor Beringe is € 60.000 per jaar beschikbaar. Met 19 windmolens bijna € 700.000 beschikbaar voor omgevingsfonds voor de gehele omgeving (gemeente). Buurt tot 500 meter € 2.500 vergoeding gekregen. Beringe ligt 2 km van windmolens af. Dorp heeft geprobeerd zelf energie coöperatie voor wind op te zetten. Niet gelukt. Boeren wilden ook zonnepark aanleggen van 35 ha. Is hiervoor steun van de dorpscoöperatie? Eerst: Wat vindt de buurt? Anders doen we niks. Avonden met buurt, onder voorwaarden ingestemd. Daarna rest Beringe. Heeft 3 jaar geduurd. 26 ha 80.000 panelen. Mogelijke opbrengst: € 30.000 per jaar. Zelf de broek ophouden; minder subsidies nodig. 2013 coöperatie opgericht, vanwege rechtsvorm meer bedrijfsmatig. Geld verdienen met activiteiten die door burgers zelf worden gedaan. 4 mln bij elkaar krijgen d.m.v. obligaties. 50% zelf, 50% eigendom Pure Energie (landelijk bedrijf). Tender P&M uitgeschreven en door het initiatief is uitgebreide documentatie aangeleverd. Er zijn in totaal plannen voor 16 zonneparken ingediend; max 55 ha wordt toegekend/vergund. Veel afvallers, maar Beringe is door. Bouwen? Capaciteit transformatorstation te klein: 3 jaar wachten?

De plaatselijke energie coöperatie op gemeente niveau geeft aan een burgercoöperatie te zijn, *dus* de mensen te vertegenwoordigen. Dit klopt volgens Thijs Rutten niet, want het hele

dorp (Egchel) was tegen. Ga dus eerst met de mensen praten voordat je je plannen indient. Beringe hecht eraan dat het een burgerinitiatief is. 20% was tegen (argument: geen zonnepanelen op landbouwgrond). Tot 2032 met de huidige initiatieven genoeg voor de verduurzamingsopgave in de Regionale Energie Strategie. Maar de opgave loopt tot 2050. Waarom niet zonnepanelen op daken? Geprobeerd, maar mensen zijn huiverig: de panelen zijn niet van jou. Bij boeren zijn de staldaken niet berekend op extra last. Ook kun je de stal dan niet besproeien bij warm weer. En er is volgens de boeren meer kans op stalbrand. Nu dient het Berings zonnepark (alleen) nog door de gemeente molen te komen: vergunningen circuit doorlopen.

3. In gesprek met elkaar: uitwisseling van vragen en ervaringen

Grubbenvorst: ons buitengebied is zoekgebied voor wind- en zonneparken. Staat ergens in beleidsstuk, maar veel mensen op straat weten het niet. Hoe enthousiasmeer je mensen om zelf met een initiatief aan de slag te gaan? Kun je ergens handvaten krijgen/vinden? Mogelijk via VKKL? Dan komt een adviseur op bezoek en denkt mee.

Nieuw Bergen: Het is nogal wat als je jezelf opwerpt als energieleverancier. Je gaat een bedrijf beginnen? Wat zijn de financiële risico's? Er zit veel kennis bij de energie coöperaties, zowel financieel als qua organiseren van draagvlak en draagkracht bij de omgeving. De coöperaties helpen elkaar met het opzetten van nieuwe coöperaties. Er is niet de behoefte om grootschalig de windmarkt over te nemen, maar lokaal opzetten van energiecollectieven gesteund door de omgeving. Je hoeft het wiel niet helemaal opnieuw uit te vinden.

Thijs: Je levert als dorp niet zelf de stroom, maar via het energiebedrijf. 6% rente op je investering. Daarom ook dorpscoöperatie i.p.v. dorpsraad: wat je als vrijwilligers doet, terug laten vloeien in eigen dorps economie. Krijgen hulp ook van gemeente om als dorp dit soort dingen te doen. Dit moet je zorgvuldig opbouwen. Zuidenwind ondersteunt bv. ook de oprichting van dorpscoöperaties. Als er over een jaartje geld uit het omgevingsfonds vrij komt, komt ook de samenwerking tussen de dorpen meer op gang. Dit soort initiatieven helpt je als dorp om financieel meer zelfstandig te worden. De werkgroep in Beringe is met 8 mensen, Thijs is er 2 avonden aan kwijt. Het is goed te doen.

Grubbenvorst: Thijs uitnodigen voor gesprek. Ook met oog op initiatief 'Gezicht naar de Maas'. Mogelijkheden omgevingsfonds verkennen?

Rimburg: Thijs over welke bedragen en welke periodes hebben we het?

Als je eenmaal je eigen middelen hebt, moet je kijken hoe je de middelen gaat besteden. 1x per jaar bekijken waar geld in gestoken wordt. Bv. cofinanciering in aanschaf elektrische duofiets. Scouting uitdagen: i.p.v. geld aanvragen voor potten en pannen, vraag je hen om een dag voor de jeugd te organiseren over duurzaamheid. Of plaatselijk festival: zoek naar mogelijkheid om dieselaggregaat te vervangen voor elektrische (minder overlast). Het is continue dienst – wederdienst. Aanvragen buigen naar de mensen toe. Sessies over gehad. € 12.000 euro per jaar omgevingsfonds + de winst van de coöperatie is € 50.000 per jaar.

In Heibloem op basis van het omgevingsfonds: kun je mensen inhuren om te helpen je plannen uit te werken. Nu niet meer bedelen bij gemeente of leningen afsluiten.

Thijs: grootste plan in Beringe is om de kerk te kopen. Dat wordt straks wellicht mogelijk. Je bent veel sneller partner als je je eigen geld meebrengt.

In Heibloem is ook een dorpscoöperatie opgericht; praat makkelijker, mensen worden lid en gaan meedoen. Je krijgt ander soort betrokkenheid. Gemeenschapsraad en dorpscoöperatie HELD gaan samen. Geeft veel dynamiek.

Het Beringse initiatief telt 26 ha zonnepanelen, totaal 35 met voedselbos en water. Zonnepark en windmolen zitten elkaar 'maar' met 4% in de weg. Technisch is veel mogelijk, gaat goed samen, scheelt niet veel in rendement. Probleem zit in de backbone; TenneT moet meer capaciteit op het net gaan realiseren. Je komt telkens bottlenecks tegen in de infrastructuur. Dit kom je als nieuw initiatief ook regelmatig tegen. Dat is een risico dat je vooral goed met de netbeheerder moet afstemmen.

Voorheen deed de dorpsraad vooral sociale initiatieven ontplooiën, trekt bepaald soort mensen. Nu zie je meer ondernemers, accountants doen ook mee. Dus ook extra deelname van andere club mensen die je voorheen niet zag.

Einddatum project Beringe? De panelen werken 25 jaar. Na 15 jaar gaat de subsidie eraf. De techniek van de panelen gaat snel: als park nu aangelegd wordt, leveren de panelen al 1,5 x meer dan 2 jaar geleden bij de start van de plannenmakerij.

In vergunning van gemeente is geregeld hoe je de boel moet opleveren na beëindiging van het zonnepark. Wordt gepacht van de boeren, niet gekocht. Als we genoeg verdiend hebben, kunnen we het voedselbos aankopen.

Ga je zonneparken aanleggen als je op dat moment niet weet of je de energie kwijt kunt op het net? In hoeverre werkt alles (gemeente, initiatiefnemer, netbeheerder en Regionale Energie Strategie) samen? In hoeverre zijn gemeenten bereid om de informatie te delen? Verlies je dan het draagvlak onder nieuwe initiatieven?

Je moet een lange adem hebben. Als je vandaag begint, ben je zo jaren verder.

Thijs: je moet € 2.000 betalen voor je vergunning aanvraag. Levert gemeenten ook veel op. Ton: Maar je kunt niet jaren met dood kapitaal blijven staan.

Frenk: Als er straks nieuwe technieken zijn, wil je die z.s.m. toepassen. Daarom scheelt het dat de RES iedere 2 jaar wordt aangepast. Dan kun je ook sneller overgaan op de nieuwe technieken.

Johan: In alle gevallen moet je georganiseerd zijn, wil je iets starten. Als je voorop wilt lopen, is het risico groter, maar is het ook veel meer bevredigend.

Frenk: er zijn genoeg coöperaties die je hiermee kunnen helpen.

Samenwerking is prima, maar je moet het wel kort bij de mensen in het gebied houden.

Na 15 jaar alles weer afgebroken en nieuwe technieken?

Linda: Reindonk Energie zou voor de dorpen in Horst aan de Maas een interessante gesprekspartner zijn, als ze tenminste de dorpen willen faciliteren.

Hoe sta je tegen sociale rechtvaardigheid? Mensen die geen geld hebben om te participeren?

Thijs: mensen met kleine portemonnee is lastig. Dat deel wat we zelf verdienen als coöperatie, zetten we daar op in, in sociale initiatieven in Beringe. Mensen kunnen ook als particulier aanvragen, gaat via de dorpsondersteuners. Bv. huren in gemeenschapshuis, zonder daarvoor te betalen. Dat kan dan gefinancierd worden uit de winst van het zonnepark.

Draagvlak. Hoe start je dat als er weinig draagvlak is? Voorlichting over duurzaamheid? Hoe pak je de bredere draagvlak discussie aan?

Johan: in Heibloem zijn bredere voorlichtingssessies georganiseerd al toen de eerste molens kwamen. Wat heb je eraan, wat brengt het de buurt? Bv. aanleg glasvezelnetwerk: bracht heel veel en doet wat met het draagvlak. Energie coöperatie heeft ook energiecoaches die mensen al jaren ondersteunen met duurzaamheidsmaatregelen.

Kracht is de herhaling. Blijven de boodschap verkondigen, blijvend het gesprek aangaan. Bv: de methode Zuidenwind. Zij komen graag op bezoek om dit toe te lichten. Begint met bewoners te informeren en de participatie te organiseren. Dan pas de plannen en het vergunningen traject.

In gemeente Bergen was men te laat: daar was eerst het plan en daarna pas de inspraak en participatie.

4. Vervolgvragen

Joep: Heeft VKKL een ingang bij Zuidenwind? Het handigst is om via het secretariaat contact op te nemen; zij leiden dan wel naar de juiste persoon door: marjan.niens@zuidenwind.org

Wilbert: verzoek aan Linda voor contact op te nemen om onderling af te stemmen t.a.v. deelname als dorp aan energieprojecten in het buitengebied van Horst aan de Maas.

Ton: tip aan Nieuw-Bergen om de wethouder uit te nodigen voor een vraag- en antwoordsessie. (maar dit verandert niks aan getekende contracten)

Cep: coöperaties, soms gaat het goed, soms wat minder. Probeer het dicht te timmeren, ook naar de einddatum toe. Bv. wat je doet wanneer je i.p.v. geld overhoudt, geld te tekort komt.

5. Afsluiting

Johan geeft aan dat er een verslag volgt en wenst allen nog een fijne avond.